

I TRIBUNA

Quaranta anys del cop d'Estat a Xile: l'esperança de Michelle Bachelet

JAUME BARTUMEU CASSANY, CONSELLER GENERAL I MEMBRE DEL CONSELL NACIONAL DE SOCIALDEMOCRÀCIA I PROGRÉS D'ANDORRA

L'11 de setembre de 1973, ara fa quaranta anys, el general Augusto Pinochet va encapçalar un cop d'Estat a Xile. La seva revolta, la història ho ha deixat confirmar, va tenir el suport dels Estats Units d'Amèrica. Amb aquell alçament militar es va abocar el president elegit, Salvador Allende, al suïcidi i es va posar punt final a una experiència democràtica i socialista.

Aquest cop d'Estat i la dictadura que va seguir durant uns llarguíssims disset anys van simbolitzar per a la nostra generació i arreu del món la violència imposada al poble pels militars i unes classes dirigents profundament egoistes que amagaven la seva voluntat de control emprant indègudament el liberalisme com a aixopluc.

El diari francès *Libération* ha volgut saber com es percep i es viu aquella història quaranta anys després. I ho ha preguntat a dos escriptors xilens que no havien pas

nascut el 1973, Alejandro Zambra i Diego Zúñiga. L'un té 38 anys i l'altre, 26. Són dos excel·lents autors de novel·la. El *Libération* els defineix com a "sobris, d'una sensibilitat intensa i circumspecta".

De les seves respostes, publicades en l'edició de dijous passat, dia 19 de setembre, de *Libération* es pot concloure que la història viscuda pels seus pares és també la seva. Diego Zúñiga diu: "Pertanyo a la generació que no va viure aquesta història. Sóc dels que l'han après mitjançant els llibres, els documentals, els comentaris dels nostres pares."

I Diego Zúñiga segueix dient: "...nosaltres no hem viscut la dictadura, però n'hem viscut les conseqüències: un model econòmic que ens ha determinat totalment. La sanitat i l'ensenyament privatitzats. Un món en el qual si no tens diners no val res. Un món modern."

Alejandro Zambra assenyalava que en-

cara cal avaluar el mal provocat per la dictadura.

Segons ell, "parlar de la dictadura no és parlar del passat. Pinochet va destruir l'educació xilena, la Constitució que va imposar és encara la nostra, la nostra democràcia és encara molt jove: la dictadura potser no es va acabar, de manera més perceptible, fins a la mort de Pinochet, fa tot just cinc anys".

L'any 2009 vaig poder conèixer l'aleshores presidenta de Xile, Michelle Bachelet, durant la cimera iberoamericana celebrada a Estoril i Lisboa el novembre d'aquell any. Va ser presidenta del març del 2006 al març del 2010. Després de deixar la presidència de Xile ha estat treballant intensament en l'organització de les Nacions Unides en el projecte ONU Dones.

Ara Michelle Bachelet torna a ser candidada pel centre esquerra progressista a

la presidència del seu país l'any 2014. La seva campanya s'organitza a l'entorn de l'eslògan *Chile de todos* i planteja reformes de gran abast en sanitat i educació, així com una proposta de reforma tributària.

El dia 20 de juny d'enguany Michelle Bachelet va presentar aquella proposta defensant un país més solidari assenyalant que "...som en un moment històric que demanarà l'esforç de diversos sectors segons la seva capacitat contributiva".

En el discurs de presentació també va dir: "...es tracta de fer de Xile un país millor per a tothom, un país amb un desenvolupament que sigui inclusiu i que encari les desigualtats", per a la qual cosa, va concloure, cal "unitat i sentit de país".

La campanya *Chile de todos* està obrint un horitzó d'esperança en aquell país amic. Que tinguin molta sort!